

V Bruseli 24. apríla 2025
(OR. en)

8225/25

COMPET 279
MI 236
IND 118
ENER 106
ENV 271
CONSOM 70

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od: Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie

Dátum doručenia: 16. apríla 2025

Komu: Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie

Č. dok. Kom.: COM(2025) 187 final

Predmet: OZNÁMENIE KOMISIE
Pracovný plán pre ekodizajn udržateľných výrobkov a energetické označovanie na roky 2025 – 2030

Delegáciám v prílohe zasielame dokument

Príloha: COM(2025) 187 final

V Bruseli 16. 4. 2025
COM(2025) 187 final

OZNÁMENIE KOMISIE

**Pracovný plán pre ekodizajn udržateľných výrobkov a energetické označovanie na roky
2025 – 2030**

{SWD(2025) 112 final}

OZNÁMENIE KOMISIE

Pracovný plán pre ekodizajn udržateľných výrobkov a energetické označovanie na roky 2025 – 2030

1. ÚVOD

1.1. Jednotný trh pre udržateľné výrobky

Právny rámec na stanovovanie požiadaviek na ekodizajn tvorí **nariadenie o ekodizajne udržateľných výrobkov (ESPR)** ⁽¹⁾. Spolu s **rámčovým nariadením o energetickom označovaní (ELFR)** uľahčuje spotrebiteľom výber a podnecuje zavádzanie udržateľnejších a energeticky účinnejších výrobkov. V tomto oznámení sa špecifikujú výrobky, ktoré majú byť prioritou práce vykonávanej na základe nariadení ESPR a ELFR do roku 2030.

Harmonizované požiadavky na ekodizajn platné na celom jednotnom trhu pomáhajú podporiť zavádzanie udržateľných výrobkov, výroby a spotreby. Zainteresované strany túto iniciatívu podporujú, pretože sa vďaka nej znižujú náklady na dodržiavanie predpisov, zjednodušuje sa systém a výrobcom a spotrebiteľom umožňuje profitovať z úspor z rozsahu, ktoré poskytuje trh so 450 miliónmi spotrebiteľov. Tak sa stimulujú investície a inovácie, vytvára sa väčší dopyt po udržateľných výrobkoch, čo zas podporuje konkurencieschopnosť výrobcov EÚ a podnecuje udržateľné rozhodnutia v celom hodnotovom reťazci. Stanovenie ambiciózných limitov pri uvádzaní výrobkov na trh EÚ, pričom dané limity sa vzťahujú na spoločnosti z EÚ i mimo nej, je cennou príležitosťou zvýšiť udržateľnosť globálnych hodnotových reťazcov. Okrem toho môžu stimuly pomôcť pri propagácii udržateľných výrobkov a zaručiť ich cenovú dostupnosť pre všetkých spotrebiteľov.

Požiadavky na ekodizajn sú účinné pri znižovaní vplyvu výrobkov z hľadiska životného prostredia, energie a klímy, ako aj znižovaní spotreby energie a zlepšovaní obehovosti. Patrí medzi ne aj poskytovanie rozsiahlejších informácií o udržateľnosti výrobku, čo spotrebiteľom umožňuje fundovanejšie sa rozhodovať pri kúpe a výrobcom udržateľnejších výrobkov to umožňuje vytvárať hospodárske výhody. Zostavenie požiadaviek ekodizajnu v otázke opraviteľnosti spotrebných výrobkov je relevantné aj pre rozšírenie práva spotrebiteľov na opravu, ktoré sa stanovilo v smernici EÚ/2024/1799 o podpore opravy tovaru ⁽²⁾. Požiadavky na ekodizajn teda prispievajú k hlavným cieľom politik EÚ týkajúcich sa životného prostredia, energetiky, klímy, ochrany spotrebiteľa, konkurencieschopnosti, odolnosti a jednotného trhu.

Tento pracovný plán takisto prispeje k dosiahnutiu cieľov nedávno prijatého kompasu konkurencieschopnosti ⁽³⁾, pretože pomôže preklenúť rozdiely v inováciách a podporí

⁽¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1781 z 13. júna 2024, ktorým sa zriaďuje rámec na stanovovanie požiadaviek na ekodizajn udržateľných výrobkov.

⁽²⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1799 z 13. júna 2024 o spoločných pravidlách na podporu opravy tovaru a o zmene nariadenia (EÚ) 2017/2394 a smerníc (EÚ) 2019/771 a (EÚ) 2020/1828 (Text s významom pre EHP), Ú. v. EÚ L, 2024/1799, 10.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1799/oj>.

⁽³⁾ COM(2025) 30 final.

konkurencieschopnosť, dekarbonizáciu a hospodársku bezpečnosť EÚ. Okrem toho môže pomôcť pri rozvoji vedúceho trhu s udržateľnými a obehovými výrobkami, v súlade s nedávno zavedenou Dohodou o čistom priemysle ⁽⁴⁾ a akčným plánom pre oceľ a kovy ⁽⁵⁾. Komisia v snahe túto iniciatívu doplniť plánuje predložiť aj akt o obehovom hospodárstve a akt na urýchlenie dekarbonizácie priemyslu.

Nariadenie ESPR predstavuje zásadný prínos k ambícii Dohody o čistom priemysle, aby sa EÚ do roku 2030 stala svetovým lídrom obehového hospodárstva. Prijatie požiadaviek na výrobky na základe nariadenia ESPR (doplneného plánovaným aktom o obehovom hospodárstve) je ústredným predpokladom na to, aby naše hospodárstva dosiahli väčšiu obehovosť vďaka rozvoju vedúceho trhu s udržateľnými a obehovými výrobkami. Pritom potrebujeme zaručiť, aby sa výrobky obsahujúce cenné a zriedkavé materiály opätovne používali efektívnym spôsobom a čo možno najdlhšie pred tým, ako sa stanú odpadom. Takisto musíme medzi požiadavky zahrnúť kritériá podporujúce opraviteľnosť, recyklovateľnosť a recyklovaný obsah. Stručne povedané, vďaka nariadeniu ESPR sa značne priblížime k nášmu cieľu dosiahnuť čisté, dekarbonizované hospodárstvo EÚ efektívne využívajúce zdroje.

1.2. Príspevok k dosahovaniu cieľov zjednodušenia a zmierňovania záťaž

V tomto pracovnom pláne sa po prvýkrát širší rozsah pôsobnosti nariadenia ESPR uplatňuje na konkrétne výrobky. Pri jeho zostavovaní sa sledoval zámer dosiahnuť rovnováhu medzi možnými pozitívnymi environmentálnymi vplyvmi nariadenia ESPR, kapacitou dosiahnuť ciele a potrebou právne predpisy zjednodušiť. Vo viacerých ustanoveniach ESPR sa Komisii výslovne ukladá povinnosť, aby pri stanovovaní pravidiel ekodizajnu (vrátane pravidiel podávania správ) nevytvárala nepomerú administratívnu záťaž pre podniky, predovšetkým MSP ⁽⁶⁾.

Cieľ zjednodušenia je ústredným prvkom nariadenia ESPR. Harmonizované požiadavky na udržateľnosť výrobkov na stanovené úrovni EÚ a uplatniteľné vo všetkých členských štátoch zabráni vytvoreniu prekážok pre obchod a zaručia rovnaké podmienky pre podniky pôsobiace na jednotnom trhu EÚ alebo vyvážajúce výrobky naň, čo znamená menšiu administratívnu záťaž pre ne.

V pracovnom pláne sa určil prvý súbor kľúčových priorít na získanie skúseností a vybudovanie kapacít potrebných na to, aby sa v partnerstve s orgánmi členských štátov zrealizoval úplný regulačný potenciál nariadenia ESPR. Zároveň plán vytvára podmienky na to, aby sa v budúcnosti nariadenie vzťahovalo na viac skupín výrobkov, pretože zahŕňa vykonávanie predbežných štúdií rozsahu pôsobnosti a podrobné posúdenia možných vplyvov a zlepšení. Táto koncepcia pomáha zachovať záväzky týkajúce sa zavádzania nových regulačných opatrení, znižuje riziko omeškaní a prispieva k stabilizovaniu podnikateľského prostredia.

Získavanie skúseností zahŕňa metodický aspekt, predovšetkým pri účtovaní uhlíka, pri ktorom vykonávanie pracovného plánu prispeje k cieľu oznámenia o Dohode o čistom priemysle zjednodušiť a harmonizovať metodiky účtovania uhlíka v komplementárnosti s dobrovoľným označením, ktoré sa takisto oznámilo v Dohode o čistom priemysle.

⁽⁴⁾ COM(2025) 85 final.

⁽⁵⁾ COM(2025) 125 final.

⁽⁶⁾ Konkrétne články 5, 7, 13, 16, 36, 39, 47 a 60 nariadenia ESPR.

1.3. Nadviazanie na úspechy ekodizajnu a energetického označovania

Nariadenie ESPR vychádza z koncepcie, ktorá sa už v **priebehu dvoch desaťročí osvedčila pri aktuálnom únijnom rámci ekodizajnu a počas troch desaťročí pri rámci energetického označovania**.

Podľa odhadov ⁽⁷⁾ sme v roku 2023 vďaka aktuálnym požiadavkám na ekodizajn a energetické označovanie dosiahli **12 % zníženie konečnej spotreby energie**. Je to väčší objem než konečná spotreba energie Belgicka a Česka spolu a zodpovedá to **145 miliónom ton emisií CO₂**, ktorým sme v danom roku zabránili. Z odhadov takisto vyplýva, že za rok 2020 požiadavky viedli k vytvoreniu **346 000 pracovných miest** a k úsporám nákladov vo výške 182 až 266 EUR na domácnosť, pričom sa očakáva, že tento údaj do roku 2030 narastie na **473 EUR až 736 EUR** na domácnosť. Výhody pocítili aj podniky: **93 % spotrebiteľov** pri nákupe označených výrobkov **rozpoznáva energetický štítok** a dodávatelia a maloobchodníci pozorujú rastúci dopyt po výrobkoch s lepšími environmentálnymi vlastnosťami (pomoc spotrebiteľom zvažovať viac aspektov, nielen kúpnu cenu). V neposlednom rade rámec na celom svete podporil energeticky efektívnejšie spôsoby výroby a pre mnohé tretie krajiny predstavoval impulz zaviesť podobné právne predpisy.

Úsilím pri nariadení ESPR je tieto úspechy zreplikovať v širšom meradle a zároveň zachovať úzke synergie dosiahnuté s rámcom energetického označovania. Nariadenie ESPR umožní stanoviť požiadavky na ekodizajn pri oveľa širšej škále výrobkov ⁽⁸⁾. Požiadavky sa môžu vzťahovať na dva aspekty: *environmentálne vlastnosti výrobku* (napr. životnosť, dostupnosť náhradných dielov, minimálny recyklovaný obsah) a/alebo *informácie o výrobku* (napr. kľúčové črty výrobku, jeho uhlíková/environmentálna stopa). Informácie o výrobku budú k dispozícii predovšetkým prostredníctvom digitálneho pasu výrobku, alebo pri výrobkoch s energetickým štítkom budú k dispozícii v Európskom registri výrobkov s energetickým označením (EPREL). Konkrétne požiadavky na ekodizajn sa stanovujú prostredníctvom delegovaných aktov, a to buď osobitne pre jednotlivé výrobky alebo horizontálne pre skupiny podobných výrobkov naraz. Komisia pri zostavovaní požiadaviek na ekodizajn bude venovať mimoriadnu pozornosť potrebám MSP, a osobitne potrebám mikropodnikov a malých spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou, a v súlade s článkom 22 nariadenia ESPR bude poskytovať individuálnu podporu.

2. VÝROBKÝ, KTORÉ V PRACOVNOM PLÁNE NA ROKY 2025 – 2030 MUSIA FIGUROVAŤ AKO PRIORITY

2.1. Právne požiadavky

V nariadení ESPR sa stanovujú kritériá určovania výrobkov ako prioritných a ich začlenenia do pracovných plánov na aspoň trojročné obdobia. Začlenenie výrobkov do pracovného plánu musí

⁽⁷⁾ 2024 Ecodesign Impact Accounting (Správa o vyčíslení vplyvu ekodizajnu za rok 2024), <https://europa.eu/!THcmy4>.

⁽⁸⁾ Nariadenie o ekodizajne udržateľných výrobkov, článok 1 ods. 2.

byť založené na ich potenciáli prispieť k dosiahnutiu cieľov EÚ v oblasti klímy, životného prostredia a energetickej efektívnosti. Takisto pri ňom treba zväžiť faktory, ako sú medzery v právnych predpisoch EÚ, škála environmentálnych vlastností výrobkov, objem predaja a obchodu, vplyvy v celom hodnotovom reťazci a potreba preskúmať existujúce požiadavky.

Priority tohto prvého pracovného plánu sa stanovili v samotnom nariadení (v článku 18): železo a oceľ, hliník, textil, najmä odevy a obuv, nábytok vrátane matracov, pneumatiky, detergenty, náterové farby, mazivá, chemikálie, energeticky významné výrobky a výrobky informačných a komunikačných technológií a iná elektronika. Zároveň však nariadenie udeľuje Komisii diskrečnú právomoc niektoré z týchto výrobkov vynechať alebo pridať nové výrobky, pričom podmienkou je, aby takýto krok odôvodnila.

Pracovný plán k ESPR takisto obsahuje zoznam výrobkov, ktoré majú byť prioritou pri energetickej označovaní, v súlade s **rámčovým nariadením o energetickej označovaní** ⁽⁹⁾. Na základe daného nariadenia sa staršie štítky majú upraviť a aktualizovať tak, aby odrážali vývoj na trhu a technologický vývoj.

Komisia v snahe zladit' obdobie realizácie plánu s mandátom Komisie a Parlamentu a zaručiť predvídateľnosť pre podniky **navrhuje päťročný pracovný plán (2025 – 2030) vykonávania nariadenia ESPR a nariadenia ELFR so strednodobým preskúmaním po troch rokoch (v roku 2028)**.

2.2. Inkluzívny a transparentný postup založený na dôkazoch v záujme predvídateľných výsledkov

Určeniu výrobkov ako prioritných predchádzala dôkladná technická analýza ⁽¹⁰⁾ vrátane rozsiahlych konzultácií so zainteresovanými stranami, a to aj členskými štátmi.

Daný postup zahŕňal rozsiahlu verejnú konzultáciu ⁽¹¹⁾ v roku 2023 a predstavenie návrhu pracovného plánu a diskusiu o ňom na prvom zasadnutí **fóra pre ekodizajn 19. februára 2025. Zúčastnilo sa na ňom vyše 200 účastníkov** (na mieste a online), ktorí zastupovali rôzne sektory priemyslu, akademickú obec, mimovládne organizácie a medzinárodných partnerov, ako aj členské štáty a krajiny EHP ⁽¹²⁾. Spätná väzba z konzultácií sa pri finalizácii pracovného plánu dôkladne preskúmala.

⁽⁹⁾ Nariadenie (EÚ) 2017/1369, ktorým sa stanovuje rámec pre energetickej označovanie a zrušuje smernica 2010/30/EÚ.

⁽¹⁰⁾ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC138903>.

⁽¹¹⁾ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13682-New-product-priorities-for-Ecodesign-for-Sustainable-Products/public-consultation_en.

⁽¹²⁾ Navyše sa 21. februára 2025 konalo zasadnutie **skupiny expertov z členských štátov** na ESPR s úlohou získať konkrétne názory od členských štátov a krajín EHP. Súvisiace dokumenty sú k dispozícii na adrese: <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/meetings/consult?lang=en&meetingId=59861&fromExpertGroups=3969>.

Výsledkom opísaného prípravného postupu je, že prvý pracovný plán bude zahŕňať **štyri konečné výrobky, dva medziprodukty a dva právne akty stanovujúce horizontálne požiadavky**, dodatočne k zoznamu dôležitých úloh pripravených a prenesených z predchádzajúceho pracovného plánu pre ekodizajn a energetické označovanie ⁽¹³⁾.

2.2.1. Nové výrobky, ktoré treba zahrnúť do pracovného plánu

Výrobok/opatrenie	Poradie podľa JRC	Stanovisko zainteresovaných strán	Veľkosť trhu (EÚ)	Potenciál zlepšenia	Orientačný časový harmonogram prijatia
Konečné výrobky					
Textílie/odevy	1.	výrazná podpora	78 miliárd EUR (zo 142 miliárd EUR predstavujúcich veľkosť trhu so všetkými druhmi textílií a obuvi v roku 2019)	Výrazný potenciál predĺžiť životnosť výrobku, zlepšiť efektívnosť materiálov a znížiť vplyv na vodu, mieru vzniku odpadu, zmenu klímy a spotrebu energie. Požiadavky na informácie podľa nariadenia ESPR budú pôsobiť v synergii s nariadením o označovaní textílií, ktoré je aktuálne predmetom preskúmania.	2027
Nábytok	2.	podpora	140 miliárd EUR (2021)	Výrazný potenciál zlepšiť aspekty využívania zdrojov, pričom vplyvy na výrobu a dodávanie materiálov sú často najviac prispievajúcim faktorom k rôznym kategóriám environmentálneho vplyvu (napr. zmena klímy, acidifikácia, eutrofizácia), ako aj znížiť mieru vzniku odpadu. Pozitívny vplyv na iné kategórie, ako je vzduch, pôda a biodiverzita.	2028
Pneumatiky	3.	výrazná podpora	45 miliárd EUR (2021)	Hoci už sú predmetom regulácie podľa iných právnych predpisov EÚ [vrátane nariadenia (EÚ) 2020/740 o označovaní pneumatík], potenciál zlepšiť recyklovateľnosť a recyklovaný obsah a zmierniť riziká spojené s nakladaním s odpadom z pneumatík po skončení ich životnosti.	2027
Matrace	4.	výrazná podpora	10 miliárd EUR (2022)	Výrazný potenciál znížiť vznik odpadu, predĺžiť životnosť a zlepšiť efektívnosť materiálu.	2029
Medziprodukty					

⁽¹³⁾ https://energy.ec.europa.eu/publications/ecodesign-and-energy-labelling-working-plan-2022-2024_en.

Železo a oceľ	1.	výrazná podpora	152 miliárd EUR (2023)	Výrazný potenciál zlepšiť vplyv na zmenu klímy, spotrebu energie, vodu, vzduch a podporiť odolnosť a strategickú autonómiu EÚ a technologickú inováciu v nej. Opatrenia na základe nariadenia ESPR doplnia označenie Zelená oceľ oznámené v Dohode o čistom priemysle, ako aj existujúce opatrenia v oblasti životného prostredia a klímy pri oceľových produktoch a ich výrobe, ako je ETS a CBAM.	2026
Hliník	4.	podpora	40 miliárd EUR (2019)	Potenciál zlepšiť vplyvy na zmenu klímy, spotrebu energie, vzduch, vodu, biodiverzitu, znečistenie pôdy a suroviny. Zahnutie druhotných surovín počas výroby môže viesť až k jedenásťnásobnému zníženiu emisií skleníkových plynov. Hliník je jedným z kovov s najväčším potenciálom recyklovateľnosti a zvyšovania odolnosti EÚ v oblasti jeho dodávok. Podľa očakávaní, by opatrenia podľa ESPR mali doplniť existujúce opatrenia v oblasti životného prostredia a klímy zamerané na výroby z hliníka a jeho výrobu, ako sú ETS a CBAM.	2027

Horizontálne požiadavky					
Opravitelnosť (vrátane systému bodovania)	Neuplatňuje sa.	výrazná podpora	Neuplatňuje sa.	Výrazný potenciál na zlepšenie; v závislosti od rozsahu opatrenia a miery zahrnutia využívania zdrojov, sem možno zahrnúť aj zvýšenú obehovosť (kritických) surovín, zmenu klímy a cieľové požiadavky na životnosť (spoľahlivosť). Do rozsahu (spresní sa v priebehu prípravnej štúdie) by mohli spadať výrobky, ako napríklad spotrebná elektronika a malé domáce spotrebiče.	2027
Recyklovaný obsah a recyklovateľnosť elektrických a elektronických zariadení	Neuplatňuje sa.	podpora	Neuplatňuje sa.	Výrazný potenciál na zlepšenie; v závislosti od rozsahu opatrenia a miery zahrnutia využívania zdrojov, zvýšená obehovosť (kritických) surovín, zmena klímy a predchádzanie vzniku odpadu.	2029

Informačné a komunikačné technológie (produkty IKT) v zozname nefiguruje, ale sú do prvého pracovného plánu zahrnuté, pretože budú súčasťou úloh pri príprave oboch horizontálnych požiadaviek. Niektoré konkrétne produkty IKT budú súčasťou práce na energeticky významných výrobkoch, ktoré sú predmetom nasledujúcej časti.

Pri stanovovaní požiadaviek na ekodizajn treba zväziť osobitnú situáciu **medziproduktov**. Regulyovanie týchto výrobkov by mohlo mať dôsledky nielen pre výrobu medziproduktov, ale aj pre všetky konečné výrobky vyrobené z daných medziproduktov. Vyžaduje si to opatrné posúdenie možných vplyvov na relevantné trhy vrátane vplyvov na trh s konečnými výrobkami, aby sa predišlo negatívnym dôsledkom v nasledujúcich článkoch reťazca, predovšetkým pre výrobcov konečných výrobkov obsahujúcich regulované medziprodukty ako komponenty⁽¹⁴⁾ ⁽¹⁵⁾. Medzi možnosťami, ako zmierniť riziko, ktoré sa posudzujú, je aj možnosť stanoviť len **požiadavky na informácie**. Takisto sa dôkladne zväziť možnosť zahrnúť do rozsahu pôsobnosti zodpovedajúcich delegovaných aktov vybrané konečné výrobky obsahujúce vysoké množstvá medziproduktov. Analýza sa zameria aj na spoľahlivosť a náklady súvisiacich mechanizmov overovania.

Vo vymedzení **horizontálnych požiadaviek** vzťahujúcich sa na širokú škálu výrobkov s podobnými vlastnosťami pri konkrétnych aspektoch tam, kde to je technicky možné, sa dôkladne zväzia všetky aspekty jednotlivých výrobkov, ktoré by horizontálne pravidlá mohli ovplyvniť, aby

⁽¹⁴⁾ Patria sem možné účinky „únikov“ vedúce k nárastu objemu dovozu konečných výrobkov obsahujúcich predmetné medziprodukty v snahe obísť reguláciu ich používania len na medziúrovni; aktuálne prebieha štúdia na posúdenie podobného rizika v súvislosti s CBAM.

⁽¹⁵⁾ Napríklad niektoré sektory, ako napr. obrana a bezpečnosť, vesmírne technológie alebo zdravotnícke vybavenie, si vyžadujú dôkladné posúdenie, aby sa zaručilo, že environmentálne vlastnosti konečného výrobku neohrozia osobitný spôsob ich používania (v súlade odôvodnením 19).

sa určili prípadné kompromisy medzi aspektmi výrobkov a aby sa táto otázka riešila. Táto nová koncepcia pri stanovovaní pravidiel ekodizajnu sa zavedie postupne, pri každom kroku sa bude vychádzať zo skúseností s prvými prípadmi.

2.2.2. Energeticky významné výrobky

V budúcnosti bude energeticky významné výrobky (vrátane výrobkov, ktoré už reguluje smernica o ekodizajne) regulovať nariadenie ESPR. Pracovný plán pre ekodizajn a energetické označovanie na roky 2022 – 2024 sa vzťahuje na 35 výrobkov a značný pokrok pri jeho realizácii opisuje sprievodný pracovný dokument útvarov Komisie ⁽¹⁶⁾. Pre 19 daných výrobkov sa v nariadení ESPR stanovuje prechodné obdobie do 31. decembra 2026 ⁽¹⁷⁾, počas ktorého opatrenia naďalej patria do rozsahu smernice o ekodizajne.

Pokiaľ ide o ostatných 16 výrobkov, Komisia sa domnieva, že analýza potenciálu zlepšenia je naďalej platná. Vzhľadom na väčšinu týchto výrobkov Komisia už začala prípravné úlohy. Preto sa v záujme efektívnosti týchto 16 výrobkov prenáša do pracovného plánu na roky 2025 – 2030.

Do prvého pracovného plánu podľa nariadenia ESPR sa prenáša týchto 16 výrobkov:

Energeticky významné výrobky	Nové výrobky	Požiadavky na ekodizajn	Energetický štítok	Orientačný harmonogram
Nízkotepelné vykurovacie telesá	áno	nie	áno	prijatie: 2026
Displeje	nie	áno	áno	prijatie: 2027
Nabíjačky elektrických vozidiel	áno	spresní sa	spresní sa	prijatie: 2028
Umývačky riadu pre domácnosť	nie	áno	áno	prijatie: 2026
Práčky pre domácnosť a práčky so sušičkou pre domácnosť	nie	áno	áno	prijatie: 2026
Profesionálne práčky	áno	áno	spresní sa	prijatie: 2026
Profesionálne umývačky riadu	áno	áno	spresní sa	prijatie: 2026
Elektromotory a frekvenčné meniče	nie	áno	nie	prijatie: 2028
Chladiace spotrebiče (vrátane chladničiek a mrazničiek pre domácnosti)	nie	áno	áno	prijatie: 2028
Chladiace spotrebiče s funkciou predaja	nie	áno	áno	prijatie: 2028

⁽¹⁶⁾ [SWD(2025)112].

⁽¹⁷⁾ V článku 79 sa uvádza ich zoznam: fotovoltaické panely, tepelné zdroje na vykurovanie priestoru a kombinované tepelné zdroje, ohrievače vody, lokálne ohrievače priestoru na tuhé palivo, klimatizátory vrátane tepelných čerpadiel vzduch-vzduch a vetracích jednotiek chladiacich výrobkov, kotle na tuhé palivo, výrobky na ohrievanie a chladenie vzduchu, vetracie jednotky, vysávače, spotrebiče na varenie, vodné čerpadlá, priemyselné ventilátory, obehové ventilátory, externé zdroje energie, počítače, servery a dátové zásobníky, výkonové transformátory, profesionálne chladiace zariadenia, a zobrazovacie zariadenia.

Svetelné zdroje a (len na účely ekodizajnu) samostatné ovládacie zariadenia	nie	áno	áno	prijatie: 2029
Zariadenia na zváranie	nie	áno	nie	prijatie: koniec roku 2030
Mobilné telefóny a tablety	nie	áno	áno	prijatie: koniec roku 2030
Lokálne ohrievače priestoru	nie	áno	áno	energetický štítok: prijatie v roku 2026 požiadavky na ekodizajn: prijatie: polovica roku 2030
Bubnové sušičky	nie	áno	áno	prijatie: koniec roku 2030
Spotreba v režime pohotovosti a v režime vypnutia	nie	áno	nie	prijatie: koniec roku 2030

2.2.3. Výrobky, ktoré do prvého pracovného plánu nie sú zaradené

Na základe uvedenej metodiky posudzovania, dostupných zdrojov a odôvodnenia uvedeného ďalej v texte sa výrobky uvedené v tejto časti figurujúce na zozname v článku 18 nariadenia ESPR nezahrnuli do prvého pracovného plánu podľa ESPR. Navrhuje sa však začať prácu v súvislosti s niektorými z výrobkov zo zoznamu, konkrétne vykonať štúdie a využiť strednodobé preskúmanie po troch rokoch na opätovné zváženie situácie.

Pokiaľ ide o **detergenty, náterové farby a mazivá**, zo štúdie JRC k novým prioritám pri výrobkoch vyplýva, že tieto skupiny výrobkov vykazujú menší vplyv a menší potenciál na zlepšenie než konečné výrobky zaradené do pracovného plánu. Okrem toho z otvorenej verejnej konzultácie vyplynula pomerne nižšia úroveň podpory vzhľadom na tieto výrobky v porovnaní s konečnými výrobkami, ktoré sú ako priority zahrnuté do predmetného pracovného plánu.

Obuv je osobitná kategória, a nie je zahrnutá do kategórie textílií, z dôvodu odlišného použitia materiálov, funkcií výrobkov a dodávateľských reťazcov. Vykazuje aj menší vplyv než prioritné konečné výrobky zahrnuté do zoznamu. Avšak vzhľadom na význam jej vplyvov a možného využitia požiadaviek na ekodizajn na ekomoduláciu poplatkov v rámci rozšírenej zodpovednosti výrobcu za obuv podľa rámcovej smernice o odpade sa v priebehu vykonávania daného pracovného plánu zadá vykonanie súvisiacej štúdie. Posúdi sa v nej potenciál na zlepšenie environmentálnej udržateľnosti obuvi podľa nariadenia ESPR a dokončí sa do konca roku 2027.

Skupina výrobkov „**chemikálie**“ sa v štúdií JRC umiestnila na špičke rebríčka, pokiaľ ide o veľké vplyvy a potenciál na zlepšenie. Aj z otvorenej verejnej konzultácie vyplynula podpora pre zaradenie chemikálií do zoznamu, ide však o veľmi komplexnú skupinu výrobkov, ktorú JRC posúdilo ako medziprodukt, pričom sa zameralo na veľkovýrobu organických a anorganických chemikálií. Škála skupiny výrobkov chemikálie je však podľa všeobecného konsenzu oveľa rozsiahlejšia a prekrýva sa so skupinami ako sú petrochemické produkty, polyméry, špeciálne chemikálie a plasty. Vzhľadom na komplexnosť tejto otázky sa koncom roka 2025 začne práca na štúdií v snahe presnejšie vymedziť možné chemikálie na zváženie, ako aj možné oblasti zamerania pri zlepšovaní aspektov výrobkov na účely budúceho delegovaného aktu (budúcich delegovaných aktov) na základe nariadenia ESPR týkajúceho sa (týkajúcich sa) chemikálií (vrátane polymérov

a plastov), aby sa mohli zväziť na zaradenie do zoznamu v rámci preskúmania aktuálneho pracovného plánu alebo do nasledujúceho pracovného plánu.

Komisia môže v súlade s článkom 5 ods. 6 nariadenia ESPR v ktorejkoľvek fáze stanoviť požiadavky na ekodizajn aj pre skupiny výrobkov, ktoré do pracovného plánu nie sú zahrnuté. Napríklad pri **elektrických rozvádzačoch** bude pozorne monitorovať vývoj na základe nariadenia (EÚ) 2024/573 o fluórovaných skleníkových plynach ⁽¹⁸⁾ pred tým, než zväži možnosť stanoviť požiadavky na ekodizajn.

3. KEÚČOVÉ PREDPOKLADY

3.1. Medzinárodný rozmer – integrovaný do všetkých fáz procesu

Budúce pravidlá na základe nariadenia ESPR môžu mať veľký dosah na medzinárodnej úrovni, pretože všetok tovar uvedený na trh EÚ, a to vrátane dovezeného tovaru, bude musieť spĺňať nové normy (rovnako ako musí spĺňať ustanovenia smernice o ekodizajne). Preto proces zostavovania požiadaviek na ekodizajn musí vychádzať z podrobného posúdenia a pochopenia dosahov na tretie krajiny.

Komisia v rámci prípravných štúdií a posúdení vplyvu zaručí primerané, systematické a vysokokvalitné posúdenie medzinárodného rozmeru v snahe vopred dôkladne, dostatočne včas a primerane pochopiť vplyv na prevádzkovateľov v tretích krajinách v súlade s usmerneniami Komisie k lepšej právnej regulácii ⁽¹⁹⁾. Zásadný význam v tomto ohľade bude mať včasná komunikácia a nadväzovanie kontaktov, aby sa partnerským krajinám EÚ mohlo poskytnúť vysvetlenie a aby sa s nimi mohol viesť dialóg, pričom hlavnú úlohu budú zohrávať delegácie EÚ. Na tomto základe sa naplánujú a pripravujú opatrenia na podporu partnerov EÚ, aby dokázali splniť prísnejšie požiadavky na ekodizajn.

3.2. Informácie k všetkým častiam hodnotového reťazca: digitálny pas výrobku

Jedným z kľúčových pilierov nariadenia ESPR je **digitálny pas výrobku**. Každý výrobok, v súvislosti s ktorým sa prijímajú ekodizajnové opatrenia, bude mať digitálny pas výrobku, s výnimkou prípadov existencie alternatívneho digitálneho systému poskytujúceho rovnocenné informácie, akým je napríklad databáza EPREL ⁽²⁰⁾ pre energeticky významné výrobky s energetickým štítkom. Podnikom, spotrebiteľom a verejným orgánom sa tak umožní prístup k údajom na základe na základe potreby poznať a na základe otvorených nechránených medzinárodných noriem. Komisia iniciovala proces normalizácie s cieľom stanoviť pravidlá týkajúce sa dátových nosičov, infraštruktúry a dátovej interoperability, ktoré sú potrebné na vývin systému digitálneho pasu

⁽¹⁸⁾ Ú. v. EÚ L, 2024/573, 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/573/oj>.

⁽¹⁹⁾ https://commission.europa.eu/law/law-making-process/better-regulation/better-regulation-guidelines-and-toolbox_en.

⁽²⁰⁾ Európsky register výrobkov s energetickým označením.

výrobku. Informácie, ktoré sa v digitálnom pase výrobku majú zbierať a sprístupňovať, sa špecifikujú v delegovaných aktoch k jednotlivým výrobkom podľa nariadenia ESPR a prípadne aj podľa iných právnych predpisov. Digitálny pas výrobku zaručí vysledovateľnosť v celom hodnotovom reťazci po uvedení výrobku na trh. Výsledkom môže byť dobrovoľné zavádzanie riešení v súvislosti s vysledovateľnosťou, čo bude stimulovať vývoj trhu a podporovať obchodovanie s udržateľnými výrobkami aj za hranicami EÚ. Zahrnú sa aj informácie o zložení materiálov a prípadných látkach vzbudzujúcich obavy vo výrobku, spolu s informáciou, ako možno výrobok bezpečne používať, recyklovať a zneškodniť. To **uľahčí riadenie celého životného cyklu výrobku**.

3.3. Posilnenie postavenia spotrebiteľov: jednoznačné etikety s dostatočnými informáciami

V nariadení ESPR sa kladie silný dôraz na informácie o výrobkoch. Požiadavky na informácie sú dôležité, keďže pomôžu spotrebiteľom robiť fundované rozhodnutia a stimulovať zmeny správania, ktoré môžu zásadným spôsobom sprístupniť výhody environmentálnej udržateľnosti na základe nariadenia ESPR nad rámec, ktorý by bol dosiahnuteľný výlučne reguláciou minimálnych environmentálnych vlastností výrobkov. Jednoznačným dôkazom tohto javu je aktuálny **energetický štítok**, ktorý sa v hodnotení spotrebiteľov umiestnil na popredných priečkach, pokiaľ ide o poskytovanie zásadných, spoľahlivých informácií ako pomoci pri rozhodnutiach o kúpe. Je to všeobecne uznávaný a používaný nástroj, ktorý sa čoraz častejšie využíva prostredníctvom QR linku zo štítku poskytujúceho prístup do databázy EPREL, ktorá zahŕňať takmer dva milióny zaregistrovaných modelov od vyše 3 000 overených dodávateľov.

Energetické štítky sa budú naďalej používať ako automatická možnosť pri relevantných energeticky významných výrobkoch, pokiaľ sa po dôkladnom posúdení nedospeje k záveru že nedokážu spotrebiteľom poskytovať najrelevantnejšie informácie.

Informácie o ostatných zahrnutých výrobkoch budú vo všeobecnosti k dispozícii v digitálnom pase výrobku. Niektoré výrobky môžu byť označené aj **etiketou ESPR** a/alebo inými etiketami regulovanými na základe osobitných právnych predpisov EÚ, napríklad nariadenia o označovaní textílií, ktoré je aktuálne predmetom preskúmania. Tieto etikety budú poskytovať jednoznačné a dôveryhodné informácie o relevantných črtách alebo vlastnostiach výrobku, ako je uhlíková stopa, spotreba vody, životnosť, opraviteľnosť či recyklovateľnosť. Okrem toho Komisia na základe smernice o posilnení postavenia spotrebiteľov v rámci zelenej transformácie ⁽²¹⁾ stanoví harmonizovanú etiketu obchodných záruk týkajúcich sa životnosti. Pôjde o nové označenie výrobkov dostupné pre výrobcov, ktorí chcú propagovať životnosť svojich výrobkov, a pre spotrebiteľov, ktorí majú záujem o výrobky s dlhšou životnosťou.

(²¹) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/825 z 28. februára 2024, ktorou sa menia smernice 2005/29/ES a 2011/83/EÚ, pokiaľ ide o posilnenie postavenia spotrebiteľov v rámci zelenej transformácie prostredníctvom lepšej ochrany pred nekalými praktikami a prostredníctvom lepšieho informovania (Text s významom pre EHP).

3.4. Vývoj vedúcich trhov: zelené verejné obstarávanie

V nariadení ESPR sa stanovuje možnosť určiť povinné minimálne požiadavky na verejné obstarávanie v *ad hoc* vykonávacích aktoch vždy, keď sú výrobky regulované delegovanými aktmi na základe nariadenia ESPR relevantné pre verejných obstarávateľov a je pre nich hospodársky uskutočniteľné, aby nakupovali najlepšie environmentálne udržateľné výrobky. Tieto opatrenia sú koncipované tak, aby podporovali tvorbu vedúcich trhov, stimulovali investície a pomáhali priemyselnému sektoru EÚ zlepšovať jeho konkurencieschopnosť v súlade s cieľmi Dohody o čistom priemysle. Komisia posúdi rozsah, v akom možno dané minimálne požiadavky na verejné obstarávanie stanoviť v prípade výrobkov, ktoré v pracovnom pláne figurujú ako prioritné, a zároveň posúdi konkrétne požiadavky na ekodizajn predmetných výrobkov.

Napriek tomu, že ide o dva oddelené právne akty, delegovaný akt, ktorým sa stanovujú požiadavky na ekodizajn, a vykonávací akt, ktorým sa stanovujú požiadavky na verejné obstarávanie, sú pevne prepojené, pretože aspekty výrobku, na ktoré sa vzťahujú oba akty, musia byť rovnaké. Preto Komisia opatrenia preskúma a posúdi spoločne a oba postupy prijímania predpisov budú prebiehať paralelne. Pokiaľ ide o výrobky s energetickým štítkom, v nariadení ELFR a smernici o energetickej efektívnosti sa už špecifikujú požiadavky spájajúce verejné obstarávanie s triedou energetickeho štítku ⁽²²⁾.

4. PODMIENKY ÚSPEŠNÉHO VYKONÁVANIA PREDPISOV

4.1. Spolupráca s členskými štátmi pri vykonávaní dohľadu nad trhom

Účinný dohľad nad trhom má zásadný význam, ak chceme zaručiť vykonávanie požiadaviek ekodizajnu a energetických štítkov, zrealizovať očakávané výhody, zaistiť rovnaké podmienky pre podniky, poskytovať spoľahlivé informácie o výrobkoch spotrebiteľom a budovať dôveru v rámec.

Dohľad nad trhom spadá do vnútroštátnej kompetencie, pričom Komisia zastáva podpornú a koordinačnú úlohu ⁽²³⁾. Z dostupných dôkazov ⁽²⁴⁾ vyplýva, že úroveň neplnenia povinností je citeľná a ušlé výhody sa podľa odhadov pohybujú na úrovni 10 %. Neplnenie povinností pri online predaji je mimoriadne rozšírený jav a je problematický z hľadiska boja proti nemu, predovšetkým pri predaji na online platformách z krajín mimo EÚ. Spolu so zavádzaním nových výrobkov i nových typov požiadaviek sa budú objavovať nové výzvy. Na základe tejto skutočnosti sa možno domnievať, že akékoľvek dodatočné zdroje na dohľad nad trhom, ktorý vykonávajú členské štáty, by boli veľmi nákladovo efektívne.

⁽²²⁾ Pozri oddiel 6 odporúčania Komisie (EÚ) 2024/1716 z 19. júna 2024, ktorým sa stanovujú usmernenia k výkladu článkov 5, 6 a 7 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1791, pokiaľ ide o spotrebu energie vo verejnom sektore, obnovu verejných budov a verejné obstarávanie.

⁽²³⁾ Nariadenie (EÚ) 2019/1020 o dohľade nad trhom a súlade výrobkov.

⁽²⁴⁾ Napríklad <https://www.eca.europa.eu/en/publications?did=52828>.

Význam posilneného presadzovania dodržiavania právnych predpisov v úsilí o integritu trhu sa zdôrazňuje v „správe E. Lettu“⁽²⁵⁾. Správa o budúcnosti európskej konkurencieschopnosti⁽²⁶⁾ obsahuje aj odporúčanie, aby EÚ lepšie podporovala členské štáty pri vykonávaní účinného dohľadu nad trhom a pri vykonávaní pravidiel EÚ, s výslovným odkazom na ekodizajn a energetické označovanie.

Komisia v snahe reagovať na tieto potreby a podľa oznámenia v akčnom pláne pre prijateľné ceny energie⁽²⁷⁾ plánuje spolupracovať s vnútroštátnymi orgánmi na zintenzívnení krokov v tejto oblasti. Napríklad bude pravidelne zvolávať fórum pre ekodizajn, ktorého úlohou bude skúmať „účinnosť zavedených mechanizmov dohľadu nad trhom“ a diskutovať o ich prípadne potrebnom prispôbení alebo posilnení. Vnútroštátne orgány dohľadu nad trhom bude naďalej podporovať prostredníctvom skupiny pre administratívnu spoluprácu pri ekodizajne a pracovného programu európskej siete pre súlad výrobkov vrátane spolupráce s colnými orgánmi. V snahe uľahčiť ich prácu podporuje nástroje IT, akým je informačný a komunikačný systém na dohľad nad trhom a EPREL.

Okrem týchto administratívnych podporných opatrení Komisia sumou 8 miliónov EUR financuje aj koordinované úsilie EEPLIANT4 C v prospech orgánov členských štátov, ktoré sa v rokoch 2024 – 2028 vzťahuje na šesť skupín výrobkov. Takisto bude naďalej podporovať úsilie o dodržiavanie predpisov, ktoré vyvíjajú jednotlivé odvetvia. Zahŕňa to portál energeticky účinných výrobkov⁽²⁸⁾, osobitnú mailovú schránku, rubriku otázky a odpovede, podklady s usmerneniami a projekt „[ComplianceServices](#)“ vybavený prostriedkami vo výške 2,4 milióna EUR. Colné orgány vzhľadom na dostupnosť informácií z digitálneho pasu výrobku v kontexte colných postupov zohrávajú zásadnú úlohu pri realizácii politik v oblasti dovozu. Navyše v kontexte elektronického obchodu existuje potreba integrovanej koncepcie spolupráce medzi colnými orgánmi a orgánmi dohľadu nad trhom založenej na dátach, pričom by mala byť zameraná na strategické kroky proti dodávateľskými reťazcom, ktoré si neplnia povinnosti.

4.2. Zabraňovanie ničeniu nepredaného tovaru

V nariadení ESPR sa stanovuje rozsah, v akom Komisia môže aktualizovať zoznam výrobkov, pri ktorých platí zákaz zničenia nepredaných výrobkov, a v akom môže výrobky, pri ktorých sa takýto zákaz zvažuje, zaradiť do pracovného plánu v rámci ESPR. **Komisia pri tomto prvom pracovnom pláne k ESPR neplánuje dané ustanovenie využiť.** Bolo by to predčasné, pretože ešte nemá k dispozícii poznatky z vykonávania povinného zverejňovania informácií o ničení nepredaného spotrebného tovaru (ktoré bude základom všetkých prípadných zákazov v budúcich pracovných plánoch).

⁽²⁵⁾ Enrico Letta, *Much more than a market (Oveľa viac ako len trh)*, apríl 2024.

⁽²⁶⁾ Mario Draghi, *The future of European competitiveness (Budúcnosť európskej konkurencieschopnosti)*, september 2024.

⁽²⁷⁾ https://energy.ec.europa.eu/publications/action-plan-affordable-energy-unlocking-true-value-our-energy-union-secure-affordable-efficient-and_en.

⁽²⁸⁾ https://energy-efficient-products.ec.europa.eu/index_en?prefLang=sk.

5. ZÁVER

Nariadenie ESPR sa zaviedlo v snahe zmenšiť celkovú uhlíkovú stopu a environmentálnu stopu výrobkov počas ich celého životného cyklu, a tak zlepšiť environmentálnu udržateľnosť výrobkov uvádzaných na trh EÚ, ako aj umožniť voľný pohyb udržateľných výrobkov na vnútornom trhu.

Tento pracovný plán je prvým dôležitým krokom pri dosahovaní tohto cieľa. Nové konečné výrobky a medziprodukty, v súvislosti s ktorými sa má zaviesť ročná regulácia, predstavujú hodnotu vyše 1 bilióna EUR ročného predaja ⁽²⁹⁾ na trhu EÚ: približne 600 miliárd EUR pripadá na energeticky významné výrobky a takmer 500 miliárd EUR na nové výrobky v rámci širšieho rozsahu pôsobnosti nariadenia ESPR ⁽³⁰⁾. Takisto predstavujú výrazný podiel z hľadiska environmentálnych vplyvov spotreby v EÚ: pripadá na ne približne 31 % dôsledkov zmeny klímy a 34 % využívania fosílnych palív (plus ďalšie vplyvy) z celej škály výrobkov, ktoré predstavujú celkovú spotrebu v EÚ ⁽³¹⁾. Úsporou energie a iných zdrojov, a to aj prostredníctvom krokov na predĺženie životného cyklu výrobkov, sa dosiahne zníženie nadbytočných výdavkov pre spotrebiteľov, a ušetrené financie sa budú môcť použiť na iné účely.

Úroveň ambícií tohto pracovného plánu je dostatočne vysoká a zároveň realistická, vďaka čomu prispeje k realizácii Dohody o čistom priemysle a vykonávaní iniciatívy Kompas konkurencieschopnosti EÚ, v rámci ktorej sa zdôrazňuje, že výrobné sektory by mali úspešne skombinovať konkurencieschopnosť s prechodom na nízkouhlíkovú a udržateľnú výrobu. Takisto zainteresovaným stranám umožní zapojiť sa do procesu stanovovania pravidiel, na základe pozitívnych skúseností z koncipovania rámca pre ekodizajn a energetické označovanie.

⁽²⁹⁾ Pozri *2024 Ecodesign Impact Accounting status report* (Vyčíslenie vplyvu ekodizajnu. Situačná správa za rok 2024).

⁽³⁰⁾ Pozri tabuľku v oddiele 2.2.2. (zdroj: JRC <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC138903>).

⁽³¹⁾ Aktualizované na základe uvedenej správy JRC.